

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Frýdlant nad Ostravicí

náměstí T. G. Masaryka 1260

Identifikátor školy: 600 133 842

Termín konání inspekce: 16. – 19. březen 2004

Čj.:	n41199/51-77
Signatura:	on2cx129

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v době inspekce
- ❖ Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v době inspekce
- ❖ Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice, chemii, fyzice, českém jazyce, občanské výchově, vlastivědě přírodovědě a zeměpisu vzhledem ke schváleným učebním dokumentů v době inspekce

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Plně organizovaná Základní škola Frýdlant nad Ostravicí náměstí T. G. Masaryka 1260 je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Město Frýdlant nad Ostravicí, se sídlem na adrese Náměstí č. 3, 739 11 Frýdlant nad Ostravicí. Sdružuje základní školu s kapacitou 680 žáků, školní družinu s kapacitou 75 žáků a školní jídelnu s kapacitou 1200 jídel. Právní subjektivitu získala v roce 2003.

Ve školním 2003/2004 je výuka organizována ve 28 třídách a v době inspekce v nich bylo zařazeno 661 žáků. Z toho 179 dojíždí ze 16 dalších obcí.

Základní škola poskytuje ve třídách 1. – 4. a 6. – 9. ročníku základní vzdělání podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2, platného od 1. září 1996, schváleného MŠMT dne 30. dubna 1996 (úpravy a doplňky schválilo MŠMT dne 25. srpna 1998 pod čj. 25 018/22 s platností od 1. září 1998 a úpravy čj. 31172/2002-22 s platností od 1. 9. 2003, včetně poznámek). V 5 ročníku pak podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12035/97-20.

Třída s rozšířenou výukou tělesné výchovy (VI. C) je vyučována podle Modelového učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy čj. 29 738/96-22-50 ze dne 25. června 1999. Kromě povinných předmětů si žáci mohou vybrat z nabídky 18 volitelných a jednoho nepovinného předmětu. Mimoškolní činnost je realizována v celkovém rozsahu 24 zájmových kroužků. Žáci mohou navštěvovat školní družinu s provozem od 11:30 do 16:30 hodin.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Pedagogický kolektiv tvořilo v době inspekce 43 učitelů a 3 vychovatelky školní družiny. Požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost nespĺňuje celkem 5 pedagogů. Ředitel školy je funkci od roku 1990 s posledním jmenováním k 30. 10. 2002. Jeho aprobací je chemie a základy průmyslové výroby a praxe 35 let. Výchovná poradkyně pracuje ve funkci od roku 1997 a absolvovala potřebné kvalifikační studium. Úvazky jednotlivých vyučujících jsou sestaveny tak, aby byla maximálně využita jejich odbornost. Přesto skladba aprobací v současné době neumožňuje všem vyučujícím vyučovat jen předměty své aprobace.

Ředitel vytvořil jasnou organizační strukturu. Organizační řád je doplněn přehledným schématem a společně s provozním řádem tvoří ucelený řídicí systém. Rozděluje školu na jednotlivé úseky a určuje nižší a vyšší stupně řízení. Ředitel má dvě zástupkyně – pro

1. stupeň a 2. stupeň (pověřenou zastupováním v plném rozsahu). Širší vedení školy doplňuje dále vedoucí vychovatelka školní družiny, výchovná poradkyně a v případě potřeby vedoucí ekonomického úseku, školní jídelny a provozního úseku. Užší vedení školy se schází pravidelně k tvorbě týdenních a měsíčních plánů a průběžně k řešení aktuálních problémů s jednotlivými členy širšího vedení. Pracovní náplně stanoví všem jasně pracovní povinnosti i kompetence vycházející z funkčního zařazení. To umožňuje zástupcům nižších stupňů řízení bezprostřední a kvalitní přenos informací vztahujících se k danému úseku. Přenos informací uvnitř školy je kromě toho zabezpečen systémem provozních porad a pedagogických rad, z nichž jsou vedeny přehledné jasné a pracovníkům přístupné zápisy. Doplnují funkci mají informační nástěnky ve sborovně školy. Organizační struktura a četnost schůzek a porad plně vyhovuje potřebám řízení školy.

Pedagogický sbor je stabilizovaný a vedení školy se snaží jej postupně doplňovat mladými pracovníky. Začínajícím učitelům jsou přiděleni uvádějící učitelé a sestaveny plány práce s těmito pracovníky. Každý pedagog je členem některého ze dvou metodických sdružení a 12 předmětových komisí. Náplní práce těchto poradních orgánů je tvorba tematických plánů přenášení požadavků na pořizování učebnic a pomůcek a koordinace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Organizují také soutěže, kulturně-vzdělávací akce a mimoškolní aktivity.

Ředitel ve spolupráci s užším vedením školy sestavil celoroční plán práce. Součástí je i plán kontrolní a hospitační činnosti zahrnující všechny úseky a oblasti práce školy. Stanovuje konkrétní úkoly pro vedoucí i další pracovníky, termíny plnění a způsob kontroly. Do kontroly výchovně-vzdělávacího procesu je zapojen především ředitel a jeho zástupkyně, ale dílčí úkoly mají i předsedové metodických sdružení a předmětových komisí a také uvádějící učitelé. Předložené zápisy z hospitační činnosti potvrzují, že se zaměřuje zejména na kontrolu dokumentace, plnění učebních osnov konfrontací s tematickými plány a zápisy v třídních knihách, písemnosti žáků a stavbu jednotlivých hodin. Plán hospitační je rámcově rozpracován do jednotlivých měsíců a konkretizován podle aktuální situace. Všechny zápisy obsahují hodnocení, závěry a doporučení vedoucí ke zkvalitnění výuky. Výsledky kontrolní a hospitační činnosti jsou jedním z základních podkladů pro hodnocení učitelů, které probíhá podle jasných a všeobecně známých kritérií.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků se řídí potřebami školy. Jsou stanoveny priority, které pro školní rok 2003/2004 zahrnují anglický jazyk a počítačovou gramotnost, na 1. stupni pak navíc na estetickou výchovu, výtvarné techniky a nové metody a náměty pro výuku pracovních činností.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola byla postavena v roce 1983. V jednom komplexu se nachází společně s gymnáziem. Prostory jsou částečně odděleny, společně užívají školní jídelnu a vnitřní a venkovní tělovýchovný areál. Škola má celkem 28 kmenových učeben, dvě herny školní družiny a 7 odborných učeben (fyzika-chemie, 3 počítačové učebny, cvičnou kuchyň, dílnu a keramickou dílnu). Dvě kmenové třídy plní funkci poloodborných učeben výtvarné výchovy a cizích jazyků. Dvě knihovny pro 1. a 2. stupeň jsou umístěny v samostatných prostorách. Jejich knižní fond je postupně doplňován a aktualizován. Tělovýchovný areál sestává ze dvou

prostorných tělocvičen s potřebným zázemím (kabinet, sklad a prostor pro sportovní gymnastiku na galerii). Vybaveny jsou vhodným sportovním náradím a náčiním. Venkovní areál tvoří sportovní hřiště s atletickým škvárovým oválem, jedno travnaté hřiště a tři s asfaltovým povrchem. Areál je prostorný, ale svým technickým stavem a úrovní již plně nevyhovuje současným požadavkům kladeným na výuku tělesné výchovy a bezpečnost žáků. Je plánována celková rekonstrukce sportovního areálu.

Žáci mají dostatek učebnic do všech předmětů. Jedná se ve většině případů o učebnice vhodné a moderní, nevyhovující a zastaralé jsou postupně vyřazovány a nahrazovány novými. Vyučující mají možnost využívat ke konfrontaci učebnice různých nakladatelství. V učitelské knihovně je k dispozici odborná literatura a slovníky, její sortiment je postupně doplňován. Dostatečné není prozatím množství doplňkové literatury pro žáky (zvláště encyklopedického charakteru) a časopisů.

Škola má k dispozici didaktickou techniku, ta je ale většinou umístěna v kabinetech a ne v učebnách. Neustálé přenášení omezuje její využití a má vliv na technický stav. Výpočetní technikou jsou vybaveny tři učebny, z toho jedna novými počítači v rámci akce Internet do škol. Názorné pomůcky jsou také většinou umístěny v kabinetech. Situace je v této oblasti lepší ve třídách prvního stupně.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají k dispozici učebnice a pomůcky v souladu s doporučením odborníků.

Oblast materiálně-technického zabezpečení výuky je součástí plánu kontrolní činnosti ředitele i jeho zástupkyň. Zlepšení materiálně technického zázemí, zvláště obnova a doplnění didaktické techniky a názorných pomůcek je obsaženo v dlouhodobé koncepci vypracované v souvislosti s přechodem školy do právní subjektivity.

Širokou veřejností je plně využíván v době mimo vyučování vnitřní a částečně i vnější tělovýchovný areál.

Materiálně technické podmínky výchovné a vzdělávací činnosti jsou hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

V 1. – 4. a 6. – 9. ročníku je realizován vzdělávací program Základní škola čj. 16847/96-2 s platností od 1. 9. 1996 ve znění úprav čj. 25018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. a úpravy čj. 31172/2002-22 s platností od 1. 9. 2003, včetně poznámek. V 5. ročníku pak vzdělávací program Obecná škola čj. 12035/97-20.

V 6. ročníku ve třídě s označením VI. C se výuka učebním plánem pro třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy čj. 29 738/96-22-50 ze dne 30. dubna 1996. Součástí vzdělávacích programů jsou individuální vzdělávací plány pro žáky se specifickými poruchami učení zpracované na základě doporučení odborníků. Náprava je vedena proškolenými pedagogy v doporučeném rozsahu.

Výuka probíhá v souladu s výše uvedenými učebními plány vzdělávacího programu Základní škola.

Výchovně-vzdělávací proces se řídí platnými učebními dokumenty aplikovanými na školní rok 2003/2004. V 8. a 9. ročníku je učební plán rozšířen o jednu hodinu týdně v souladu s pokynem MŠMT čj. 31172/2002-22 s platností od 1. 9. 2003, a to v 8. ročníku o jednu hodinu matematiky a v 9. ročníku o jednu hodinu českého jazyka. V 7. – 9. ročníku jsou realizovány volitelné předměty informatika, technické činnosti, semináře ze společensko-vědních předmětů, seminář a praktikum z přírodopisu a zeměpisu, technické kreslení, ruský

jazyk, německý jazyk, konverzace z anglického jazyka, základy administrativy a praktikum z fyziky.

Srovnání učebního plánu s rozvrhem hodin a třídními knihami potvrzuje jednotnost plánů a reálné skutečnosti. Tematické plány jsou v souladu s osnovami. Veškerá kontrolovaná povinná dokumentace v základní škole je vedena na předepsaných nosičích dat, má velmi dobrou vypovídací hodnotu a průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Vedení povinné dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Vedení školy kontroluje naplňování učebních osnov v rámci plánu kontrolní a hospitační činnosti a ve spolupráci s metodickými orgány.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Stavba rozvrhu hodin odpovídá požadavkům psychohygieny. Školní řád obsahuje všechny vyhláškou stanovené okruhy a má výchovný charakter. Jsou v něm v rovnováze zastoupena základní práva a povinnosti žáků. Vypracovaný informační systém v základní škole je vůči žákům, rodičům a veřejnosti funkční.

Spolupráce s rodiči má velmi dobrou úroveň. Informační systém využívá převážně tradiční postupy. Upřednostňován je většinou denní osobní kontakt, ve kterém rodiče vyjadřují své připomínky a přání. Pravidelné jsou rodičovské schůzky. Bohatý plán společných akcí a výletů je součástí ročního programu.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční

Oblast výchovného poradenství je zajištěna. Funkcí výchovné poradkyně vykonává zkušená učitelka, která absolvovala studium v roce 1999. Je členkou výchovné komise, jejíž další členové jsou ředitel a zástupkyně. Aktivně ve směru prevence i řešení vzdělávacích a výchovných problémů spolupracuje s třídními učiteli, učitelkami provádějícími nápravu poruch učení a s vnějšími partnery – střediskem výchovné péče ve Frýdku-Místku, Centrem Nové naděje pro rodinnou terapii a pedagogicko-psychologickou poradnou ve Frýdku-Místku. Odpovídající pozornost věnuje žákům z méně podnětného sociálního prostředí a žákům s asociálními projevy a vede potřebnou evidenci. Ve spolupráci s kolektivem třídních učitelů působí ve směru odhalování těchto jevů, konzultuje vhodnost a účinnost výchovných opatření. Podle potřeby řeší vzniklé výchovné situace s rodiči. Stejnou pozornost věnuje i žákům talentovaným.

Garantuje funkční informační systém týkající se volby povolání – konzultační hodiny pro rodiče i žáky, poskytuje aktuální informace na nástěnkách (Dny otevřených dveří škol), organizuje exkurze do dílen, návštěvy náborářů z odborných učilišť a integrovaných škol, besedy ze zástupci škol. Výchovná poradkyně je koordinátorem práce se žáky se specifickými poruchami učení. Vede agendu těchto žáků a poskytuje průběžné informace o vyšetřených žácích. Koordinuje postupy učitelů provádějících reedukaci a učitelů vyučujících český a cizí jazyk. V evidenci výchovné poradkyně bylo v době inspekce celkem 19 žáků s diagnostikovanou specifickou poruchou učení zařazených do běžných tříd (integrovaných žáků), z toho jeden s vadou kombinovanou. Speciální pomůcky, které žáci potřebují, mají k dispozici. Nápravu poruch provádí dvě učitelky v sedmi skupinách. Dalších 53 žáků má poruchu učení menšího rozsahu a je jim věnována individuální péče v hodinách českého a cizích jazyků.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpisu

V průběhu inspekce byly uskutečněny hospitace u pěti vyučujících zeměpisu. Cíle výuky byly ve všech případech stanoveny přiměřeně a vhodně vzhledem k aktuálnímu stavu třídy. Zpracované tematické plány rozdělují učivo do jednotlivých ročníků v závislosti na týdenní hodinové dotaci, zamezují duplicitě a plně odpovídají učebním osnovám. Nemají však výraznější pracovní charakter. Vyučující byly na hodiny velmi dobře připraveny.

Všechny vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 2. stupni základní školy, ale jen u dvou je součástí jejich aprobační zeměpis. Tato skutečnost však neměla výraznější negativní vliv a výuka byla vedena odborně a věcně správně. Vyučující s vzájemně předávají zkušenosti a spolupracují v rámci předmětové komise.

Škola nemá odbornou učebnu vhodnou pro daný předmět, a proto výuka probíhala v kmenových třídách. K dispozici byly pouze pomůcky, které vyučující přinesly z kabinetu. Sortiment názorných pomůcek byl tedy velmi omezený. Pouze v jedné učebně byla přístupná a také využitá didaktická technika (meotar). Žáci jsou v dostatečném množství vybaveni vhodnými učebnicemi, které vyučující doplňují pracovními listy a slepými mapami. Pouze v 9. ročníku mají novější učebnice postihující současné územněsprávní členění České republiky jen vyučující. Nové učebnice jsou objednány a současný nedostatek je řešen aktuálními pracovními listy. Nedostatečné je množství doplňkové literatury (hlavně encyklopedického charakteru) pro žáky i vyučující. Z odborných časopisů škola odebírá jen periodikum Biologie, chemie, zeměpis, schválen je požadavek předmětové komise na objednání dalších dvou časopisů se zaměřením na zeměpis. Příležitostně může být pro zeměpis využívána i počítačová učebna s přístupem na internet, ale programové vybavení je nedostatečné.

Všechny hodiny měly jednotnou stavbu – úvodní opakování, nové učivo, shrnutí a stručný závěr. Převažovala frontální výuka se střídáním společné a samostatné práce. Jen ojediněle zařazovaná skupinová práce nebyla dostatečně efektivní a nevyužívala zpětné vazby. Převládala výklad vyučujících. Tempo výuky odpovídalo obtížnosti učiva a aktuálnímu stavu třídy. Vzhledem k nadměrné teplotě ve třídách však chyběla výraznější relaxace.

Žáci až na výjimky projevovali zájem o výuku a byli aktivní. Nedostávali však dostatek prostoru k vyjádření názoru a prezentaci své práce. Komunikace byla vedena spíše v rovině učitel – žák. Ve výuce byla daná jasná pravidla chování a žáci je akceptovali. Nebyly zaznamenány žádné projevy nežádoucího chování.

K hodnocení vyučující využívaly slovní pochvalu nebo upozornění na chybu a v několika případech (zvláště v úvodním opakování) klasifikaci. Oceňovaly ale i snahu a aktivitu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpisu jsou hodnoceny jako velmi dobré s důležitými nedostatky v oblasti materiálního zabezpečení výuky a použitých metod a forem práce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědě a vlastivědě

V průběhu inspekce bylo uskutečněno celkem šest hospitací v hodinách přírodovědy a vlastivědy. Cíle výuky byly ve všech případech stanoveny vhodně a přiměřeně vzhledem k aktuálnímu stavu třídy a schopnostem žáků. Učivo navazovalo na předcházející témata.

Všechny vyučující ve sledovaných hodinách splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a veškerá výuka byla vedena odborně i věcně správně. Hodiny byly realizovány v kmenových učebnách, které byly esteticky vyzdobeny žákovskými pracemi a částečně i obrazovým materiálem a názornými pomůckami vztahujícími se k výuce. Didaktická technika je ve třídách a hlavně v kabinetech dostupná, její využití ve sledovaných hodinách

však nebylo zaznamenáno. Škola má dostatek vhodných učebnic pro všechny žáky. Rozsah využitých pomůcek odpovídal probíranému tématu stanoveným cílům výuky.

Téměř ve všech hodinách převažovala frontální výuka, ale byla vhodně doplňována skupinovou prací a individuální péčí o jednotlivé žáky. V některých případech však chybělo vyhodnocení těchto činností a byl kladen malý důraz na zpětnou vazbu. Nejdůkladněji v tomto směru byly připravena a realizována výuka přírodovědy v 5. ročníků. Sledovaná hodina byla vysoce efektivní a po všech stránkách splňovala současné požadavky na moderní výuku. Všechny vyučující volily pracovní tempo odpovídající věku a schopnostem žáků. Zařazovaly relaxační činnosti, ale vzhledem k vysoké teplotě ve třídách ne vždy v dostatečném rozsahu a intenzitě.

K motivaci využívaly vyučující krátkých soutěží, odkazů na dosavadní zkušenosti žáků a odkazů na aktuální dění v přírodě a ve společnosti. Méně již kladly důraz na důkladné objasnění cílů výuky. Žáci byli vedeni k vzájemné spolupráci, byli až na výjimky aktivní a projevovali zájem o výuku.

Ve třídách panovaly příjemná atmosféra vzájemné důvěry. Vyučující projevovaly velmi dobré znalosti žáků, respektovaly jejich individuálních schopnosti a umožňovaly jim vyjádření vlastního názoru. Komunikativní dovednosti žáků jsou na velmi dobré úrovni a učitelky se snaží dále je rozvíjet tak, aby umožňovali lepší spolupráci mezi žáky. Při výuce, ale i o přestávkách, byla zřejmá jasná pravidla vzájemné komunikace a chování žáků ve vztahu k dospělým a mezi sebou navzájem.

Při bezprostředním hodnocení využívaly vyučující hlavně slovní pochvalu za správnou odpověď nebo splněný úkol, ale také za aktivitu, snahu a pokrok. Při plnění těžších úkolů byli žáci klasifikováni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vlastivědě a přírodovědě jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a přírodovědných předmětech

Hospitace se uskutečnily v matematice, fyzice, chemii a volitelném předmětu praktika z fyziky. Sledována byla přímá výchovně-vzdělávací činnost všech učitelů vyučujících uvedené předměty.

Učivo v jednotlivých hodinách navazovalo na látku již probranou. Obsahově odpovídalo osnovám, časová dotace i termín zařazení zpracovanému tematickému plánu. Výukové cíle si stanovili učitelé s přihlédnutím k aktuálnímu složení třídy, kvantita předávaných informací zohledňovala i věkové zvláštnosti. Z průběhu hodin byla zřejmá zodpovědná příprava. Učitelé jsou o žácích se specifickými poruchami učení informováni. Jejich práci v hodinách sledovali, respektovali jejich tempo a možnosti, a to náročností i množstvím úloh.

Výuku sledovaných předmětů provádí 9 učitelů, splňujících kvalifikační předpoklady, pro předměty, které vyučují mají i příslušnou aprobaci. Příznivá personální situace se projevila odborností a věcnou správností výuky. V době inspekce byla jedna z učitelek ve stavu nemocných, zastupující učitel je nekvalifikovaný. Hospitace v jeho hodinách neproběhly z objektivních důvodů (v době zahájení inspekce působil ve škole druhý den).

Matematika se vyučovala v kmenových třídách, ostatní předměty v odborných učebnách. Kmenové třídy jsou prostorově dostatečné, značně poškozený žakovský nábytek je v několika učebnách obměněný. Výzdoba učeben je ponechána na žácích a ovlivněna jejich zájmy. Schází zde potřebné zdroje informací např. nástěnné metodické tabule a materiály aktualizující učivo. Odpovídající materiálně-technické zázemí má společná odborná učebna fyziky a chemie (digestoř, zdroj napětí, rozvody plynu, elektrické energie a vody, televizor,

zařízení k využívání alternativních zdrojů energií „Slunce do škol“, videorekordér, zpětný projektor). Na stěnách jsou periodická soustava prvků a obrazy vztahující se k učivu obou předmětů. Vybavenost učebny informatiky, v níž proběhla jedna hodina matematiky, zajišťuje efektivní práci učitelů i žákům. Metodické materiály zde rovněž schází.

Žáci jsou vybaveni učebnicemi (se schvalovací doložkou MŠMT) jednoho nakladatelství, případně cvičebnicemi a podle potřeby i sbírkami úloh. Obecně nutno konstatovat nedostatek základních pomůcek do matematiky. Schází modely těles, rovinných tvarů, nástěnné přehledy učiva, ale i demonstrační pravítka a kružítko. Proces učení probíhal s využitím tabule, učebnic a výjimečně pracovních listů, malou tvořivost prokázali učitelé při přípravě pomocných učebních materiálů. Pro fyziku a chemii je škola vybavena staršími demonstračními pomůckami, soupravami pro žákovské experimenty, laboratorním sklem i chemikáliemi v omezeném množství. Z dalších pomůcek jsou k dispozici výukové video a počítačové programy. Výrazně schází funkční didaktická technika např. pro matematiku zpětné projektory a v návaznosti vhodné zastínění oken. Učivo fyziky a chemie bylo podle potřeby doplňováno demonstračními experimenty.

Ve většině hodin měli učitelé připraveno nové učivo a volili základní stavbu vyučovací jednotky (opakování učiva, nová látka, její procvičování), pouze ve dvou hodinách se plně věnovali procvičování a utvrzování učiva. Výuku řídili účelně, náročnost a množství úloh a úkolů byly přiměřené, stejně jako zastoupení aktivních žákovských činností. Učivo zprostředkoval srozumitelný výklad s využitím vhodného názoru, typová úloha, text učebnice a řízený rozhovor. Při výkladu využívali žákům již známe závislosti a nové pojmy do systému logicky zařazovali. Diskuse při řešení typových úloh vedla žáky k úvaze o možných jiných postupech. Metodickou zdatnost prokazovali všichni vyučující i při procvičování učiva např. výběrem úloh a ověřováním zvládnutí dílčích kroků. Ve fyzice a chemii vyučující vedli žáky k práci s různými informačními zdroji což potvrzovaly referáty, historické poznámky k učivu a práce s tabulkami.

Používané organizační formy byly účelné, ať už se jednalo o výběr prostředí (kmenové třídy, odborné učebny) nebo uspořádání žáků (frontální, individuální a skupinová výuková forma). Demonstrace jevů nebo aplikace teoretických znalostí na modelových situacích podporovaly tvorbu uceleného systému znalostí. Při práci ve skupinách měli žáci prostor pro seberealizaci. Dostatek času byl vymezen pro samostatnou práci, v jejím průběhu učitelé poskytovali potřebné informace vedoucí k úspěšnému řešení úlohy. Vzniklý problém nebo chybu s žáky probírali, na opakující se chyby je upozorňovali. Pozitivním zjištěním byla častá diferenciací náročností úloh.

Střídáním metod byly vyučovací jednotky účelně členěny, avšak učitelé sledující naplnění cíle hodiny pouze výjimečně reagovali na psychohygienické požadavky. Žáci většinu vyučovací hodiny setrvali v jediné poloze a na jediném pracovním místě. Pracovní tempo bylo přiměřené, čas vyčleněný pro aktivní žákovské činnosti se přizpůsoboval slabším a pomalejším jedincům.

Při úvodní motivaci učitelé žáky směřovali na nové učivo, očekávané činnosti nebo ověřovali stav výchozích znalostí. Orientačně prověřovali dovednosti a algoritmy jejichž znalost byla předpokladem pro zvládnutí následujícího učiva. Dále již průběžné motivační podněty jako pochvalu, vyzvednutí aktivity či dílčího úspěchu využívala menšina pedagogů. Na žáky působila pozitivně průběžná kontrola samostatné práce, individuální přístup, respektování zásady názornosti i vstřícnost učitelů. Je zřejmé, že žáci nejsou dosud dostatečně vedeni k možnostem vzájemné spolupráce.

V průběhu hodin byl patrný systém obecně známých pravidel jednání, která jsou dostatečně zažitá a oboustranně akceptovaná. Příjemné vystupování a kultivovaný projev učitelů působil příznivým dojmem a zjevně ovlivňoval i chování žáků. Dialog učitel-žáci byl nejčastěji veden

v nejvyšších ročnících, kde byl prostor pro samostatnou práci a sebevzdělávání žáků cíleně vytvářen. Při řízeném rozhovoru směřovaly otázky k pochopení širších souvislostí jevů, kontrolní opakovací otázky ověřovaly porozumění učivu. Prvky podporující osobnostní a sociální rozvoj žáků tak byly přirozenou součástí výchovně-vzdělávacího procesu.

Výkony žáků nebyly nijak hodnoceny, výjimečně klasifikovány. Možnost srovnávání výkonů a následně sebehodnocení nebylo vždy po skončení samostatné práce žákům umožněno. Učitelé málo využívali informace zpětné vazby, kterou jim často zajišťoval pouze žák, řešící úlohu na tabuli, v jednom případě výukový program. Zhodnocení hodiny s ohledem na úspěšnost dosažení cíle hodiny a žakovských aktivit učitelé neprováděli. Většina žáků prokazovala schopnost aplikace osvojených postupů a odpovídající dovednosti.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a přírodovědných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk a ve skupině předmětů společenskovědního charakteru (dějepis, občanská výchova)

Učební osnovy sledovaných předmětů jsou rozpracovány do tematických plánů jednotlivých ročníků. Struktura hodin odpovídala věkové kategorii žáků. Vyučující zvolili přiměřené tempo práce, které vycházelo ze znalosti úrovně třídy, probraného a již zvládnutého učiva. Výuka byla vedena věcně a odborně správně, organizační pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné. V interpretaci učiva a při uvádění příkladů převažovala logičnost a funkčnost. Množství předávaných informací bylo přiměřené, ve shodě s vytýčenými cíli a učebními osnovami. Ve většině hodin se projevovala snaha čas efektivně využívat a jednotlivé aktivity za sebou řadit, vytčené cíle byly dosaženy.

Výuka sledovaných předmětů je až na jednu výjimku zajišťována vyučujícími s odbornou a pedagogickou kvalifikací. Své odborné znalosti i pedagogické zkušenosti uplatňovali jak při přípravě, tak i bezprostředně ve výuce. V hospitovaných hodinách nebyly pozorovány zásadní metodické ani odborné nedostatky, odlišnosti se projevovaly spíše v organizaci výuky a ve zvolených metodách.

Výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou zařízeny jako polooborné učebny pro určitý předmět. Během výuky byly využívány většinou jen učebnice, méně již jiné doplňující texty. Didaktická technika nebyla užita. Zvolené učebnice odpovídají realizovanému vzdělávacímu programu, další učební pomůcky jsou k dispozici v odpovídajícím množství, užity byly však jen málo.

Organizace hodin byla vždy promyšlena ve vztahu k probíranému učivu. V úvodních částech hodin využívali učitelé nejčastěji pestré formy opakování. Nové učivo bylo vysvětlováno jasně a srozumitelně, výklad probíhal především formou práce s textem a řízeného dialogu. Společným charakterem většiny hodin byla organizace výuky, kdy se střídala výuka založená většinou na frontální metodě. V mnoha hodinách byly použity formy individuálních úkolů, samostatné i skupinové činnosti žáků, průběžné motivace a diferencovaného přístupu ke specifickým skupinám žáků či jedincům. Žáci měli příležitost pro aplikaci učiva a prezentaci výsledků své práce, často jim byla nabídnuta motivující problematika a prostor k vyjádření vlastních názorů. Mnozí žáci vystupovali aktivně a spontánně, jejich vyjadřovací schopnosti však měly rozdílnou úroveň. Činnosti byly proporčně rozloženy, v závěru hodin učitelé většinou po zápisu a po shrnutí probraného učiva zadali i zajímavý námět k domácí přípravě. Čas byl efektivně využit a stanovených cílů se podařilo dosáhnout. V některých hodinách proběhly pestré formy relaxace nebo práce oddechového rázu. Didaktické zásady byly v zásadě zachovávány.

Vstupní motivace v úvodu převážné části hospitovaných hodin většinou souvisely s aktuálním společenským či regionálním děním a s mezipředmětovými vztahy. Žáci byli průběžně aktivizováni a motivováni především praktičností učiva a osobními prožitky, hodnocením i zpětnou vazbou. K udržení zájmu i kázně využívali učitelé především pestré metody motivace, povzbuzování, střídání činností a usměřování pozornosti.

Přístup k žákům byl citlivý, partnerský. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita jejich projevu byly na potřebné úrovni. Během práce byli žáci kontrolováni, hodnoceni a oceňováni za dobrý výkon a projevenou snahu. Podklady pro hodnocení získávají učitelé ústním zkoušením, krátkými písemnými pracemi, testy, klasifikací za znalosti a aktivní práci v hodině. Byla zaznamenána práce s chybou a rozbor nesprávných sdělení a zápisů. Projevila se snaha o sebehodnocení žáků, přesto dominance učitelů v této oblasti byla převažující. Vyučující oceňovali snahu a pokrok, vedle aktivity učitelé vyzdvihovali i žakovské individuální dispozice.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině sledovaných předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání jsou pravidelně ověřovány. V matematice to jsou cílené prověrky vedení školy, poslední byly zaměřeny na posouzení náročnosti klasifikace s ohledem na znalosti žáků. Srovnávací čtvrtletní práce zpracovávají vyučující v předmětové komisi s cílem sjednocení nároků. Písemné práce respektují individuální možnosti žáků a jejich obsah je diferencovaný. Ne všichni vyučující provádí analýzu zaměřenou na jednotlivé jevy a zjištění pak nejsou konkrétní. Přijímaná opatření nejsou zřejmá, účinnost zpětné vazby nelze doložit. Nejpropracovanější systém zjišťování výsledků vzdělávání a následná analýza je realizován na 1. stupni. Obecně dalšími hodnotícími nástroji jsou ústní zkoušení, samostatné práce (jednotlivců i skupin), kontrolní prověrky a laboratorní práce.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

V rámci ostatní inspekce proběhla tematická inspekce zaměřená na realizaci rozvojového programu Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 2 vyučovací hodiny. Měla tyto cíle:

- zjistit, které z MŠMT stanovených variant pro navýšení počtu vyučovacích hodin ředitelé škol využili,
- zhodnotit způsob personálního zabezpečení výuky v navýšených hodinách,
- zjistit a zhodnotit obsah a způsob výuky v navýšených hodinách.

Učební plány v 8. a 9. ročníku byly rozšířeny od 1. září 2003 v souladu s nařízením MŠMT. V 8. ročníku byla zvýšena hodinová dotace povinného předmětu matematika a v 9. ročníku povinného předmětu český jazyk. Výuka je zabezpečena vyučujícími splňujícími podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Obsah výuky nepřináší výraznější nárůst zátěže žáků a hodiny přispívají k rozvoji dovedností, k podpoře výuky průřezových témat a metody a formy vzdělávání vedou k aktivizaci žáků a podpoře činnostního učení. V 8. i 9. ročníku je zřetelné zaměření směrem k přijímacímu řízení na střední školy.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Frýdlant nad Ostravicí náměstí T. G. Masaryka 1260 vydaná Zastupitelstvem města Frýdlant nad Ostravicí dne 5.9.2002 s účinností od 1.1.2003 je v souladu s aktuálním Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 600/03-21.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 24/21/98-17 ze dne 21. prosince 1998 s účinností od 1. září 1998.
2. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Frýdlant nad Ostravicí, náměstí T. G. Masaryka 1260 (dále jen „ZŠ Frýdlant n. O.“) k 1. lednu 2003 vydaná Zastupitelstvem města Frýdlant nad Ostravicí.
3. Třídní knihy 1. – 9. ročníku zavedené pro školní rok 2003/2004.
4. Třídní výkazy 1. – 9. ročníku.
5. Katalogové listy žáků navštěvujících školu ve školním roce 2003/2004
6. Platný rozvrh hodin a úvazky učitelů.
7. Učební plán realizovaného vzdělávacího programu Základní škola platný pro školní rok 2003/2004.
8. Učební plán realizovaného vzdělávacího programu Obecná škola pro školní rok 2003/2004.
9. Učební plán realizovaného vzdělávacího programu Základní škola pro třídy z rozšířeným vyučováním tělesné výchovy pro školní rok 2003/2004.
10. Řídící normy platné ve školním roce 2003/2004 – organizační schéma, organizační řád, provozní řád .
11. Jmenování ředitele školy ze dne 30. října 2002 s platností od 1. ledna 2003.
12. *Řád školy* schválený pedagogickou radou dne 29. srpna 2003.
13. Záznamy z pedagogických rad konaných ve školním roce 2003/2004.
14. Rozhodnutí ředitele o odkladech školní docházky na školní rok 2003/2004.
15. Protokoly o komisionálních zkouškách (opravné zkoušky, přezkoušení žáka na žádost rodičů).
16. Dokumentace integrovaných žáků s vývojovými poruchami učení včetně individuálních vzdělávacích plánů.
17. Personální dokumentace všech učitelů-doklady o nejvyšším vzdělání, dalším vzdělávání, vzdělání, náplň práce odpovídající pracovnímu zařazení včetně kompetencí.
18. Kriteria pro stanovení nenárokových složek platu.
19. Plán kontrolní činnosti a hospitační činnosti.
20. *Plán práce školy na školní rok 2003/2004* a jeho přílohy: plán výchovného poradenství, školní družiny, spolupráce s mateřskými školami, dopravní výchovy, personálního rozvoje pedagogických pracovníků, preventivní program.
21. *Výhled školy* pro období let 2002/2003 až 2007/2008.
22. Měsíční plány práce včetně vyhodnocení stanovených úkolů.

ZÁVĚR

Většina pedagogů v základní škole je kvalifikovaných a vyučují předměty odpovídající jejich aprobaci. Z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti je při značném počtu skupin anglického jazyka (30) nedostatečné personální zajištění výuky cizích jazyků. Je snaha nedostatky v této oblasti kompenzovat aktivní účastí jednotlivých vyučujících v jazykových kurzech a obdobných formách dalšího vzdělávání. Pedagogický sbor je stabilizovaný a postupně se zlepšuje jeho věkové složení.

Materiálně-technické podmínky školy se zlepšují, ale hlavně v oblasti učebních pomůcek a didaktické techniky nejsou vyhovující.

Vyučující ve sledovaných hodinách i předmětech probírali učivo stanovené osnovami pro daný ročník. Bezprostřední i dlouhodobá příprava vyučujících byla velmi dobrá, ale v části sledovaných hodin chyběla výraznější podpora využitím vhodných učebních pomůcek. Organizace výuky umožňovala individuální péči o žáky, a to nejen s vývojovými poruchami učení. Uplatňované metody a formy práce ve většině předmětů byly pestré z řadou poznatků získaných v rámci dalšího vzdělávání a předávání zkušeností. Ne vždy však byly realizovány tak, aby zvyšovaly efektivitu práce a byly výrazným přínosem pro žáky a vyučující. V menší míře vyučující zařazovali odpočinkové a relaxační činnosti. Žáci byli ve většině případů vhodně motivováni a projevovali zájem o výuku.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Crhonek
Členové týmu	Mgr. Věra Dufková
Členové týmu	Mgr. Šárka Hanušová

Další zaměstnanci ČŠI Ing Pavel Hon
Milada Byrtusová

V Novém Jičíně dne 13. dubna 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. dubna 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jaroslav Konvičný

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Štefánikova 9, 741 01 Nový Jičín . Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství, mládeže a sportu, 28. října 117, Ostrava 702 18	2004-05-25	n41233/04-5177
Zřizovatel – Město Frýdlant nad Ostravicí, Náměstí č. 3, 739 11 Frýdlant nad Ostravicí	2004-05-25	n41234/04-5177
Rada školy	Není zřízena	

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.